

Consell Econòmic i Social
de Barcelona

DICTAMEN

Sobre els Pressupostos Generals de l'Ajuntament de Barcelona 2022

16 de desembre de 2021

Índex

0. Antecedents

I. Valoracions

I.1. De caràcter general

I.2. De caràcter específic

Annex

Evolució i pes de les polítiques de despesa en els pressupostos
inicials 2021 i 2022

El Consell Econòmic i Social de Barcelona (CESB), d'acord amb les competències atribuïdes per la Carta Municipal de Barcelona i pels seus Estatuts, amb tramitació i estudi previs fets per la Comissió de Fiscalitat i Pressupostos, d'acord amb l'article 22 del Reglament de Funcionament, i amb l'aprovació del Ple, a l'empara de l'article 9.A, emet el següent

DICTAMEN

0. Antecedents

Seguint la tramitació habitual per a l'elaboració del dictamen del CESB sobre el projecte de Pressupost General de l'Ajuntament de Barcelona per a l'exercici 2022 que van ser aprovades inicialment pel Plenari de l'Ajuntament de 29 d'octubre i presentades a la Comissió de Fiscalitat i Pressupostos del CESB el dia 19 de novembre de 2021, la Comissió de Fiscalitat i Pressupostos celebrada el 2 de desembre de 2020 va debatre la proposta de dictamen que va ser examinada per la Comissió Executiva el dia 16 de desembre de 2021 i presentada per ser sotmesa a provació del Ple del CESB del dia 16 de desembre de 2021.

Els textos posats a disposició de la Comissió de Fiscalitat i Pressupostos i de la Comissió Executiva del CESB són els següents:

- **Liquidació dels Pressupostos Generals de l'Ajuntament 2020 i estat d'execució dels Pressupostos Generals de l'Ajuntament 2021**
- **Presentació del projecte de Pressupostos Generals de l'Ajuntament 2022**
- **Memòria econòmica i resum executiu del Pressupost 2022**

I. Valoracions

I.1. De caràcter general

Com ja van expressar en anteriors dictàmens sobre els pressupostos municipals, els membres del Consell Econòmic i Social de Barcelona consideren que l'aprovació dels pressupostos municipals és fonamental per a la ciutat, raó per la qual volen mostrar la nostra satisfacció pel fet que l'ajuntament pugui tenir un projecte de pressupost nou, cosa que ha de permetre a la ciutadania gaudir d'uns serveis millors alhora que suposaria un impuls a l'activitat econòmica i a l'ocupació de qualitat que necessita la nostra ciutat, i més en aquests moments on és més necessària que mai la recuperació de l'impacte de la pandèmia Covid19..

El CESB valora la transparència que suposa posar a l'abast de la ciutadania totes les dades relacionades amb les finances i el Pressupost municipal, tant pel que fa al projecte de pressupost 2022 presentat com al grau d'execució del pressupost 2021, incloent-hi la possibilitat de consultar totes les factures pagades per l'Ajuntament. En aquest sentit, posem de relleu la forma en què aquests es presenten a la web municipal i, especialment, la figura del Pressupost obert.

Valorem positivament el tractament de la informació rebuda per poder analitzar el projecte de pressupost i, tot i la subjecció als terminis establerts en els procediments d'elaboració i aprovació dels pressupostos, considerem que cal millorar el calendari del flux d'informació per tal de poder aprofundir en l'anàlisi detallada de les dades, especialment quan al seguiment de les propostes realitzades pel CESB.

També valorem positivament que el pressupost 2022 inclogui de nou una anàlisi transversal dels mateix des del punt de vista de cadascuna de les matèries capitals per a l'Ajuntament. Considerem que és una eina útil per valorar els esforços de l'administració en resoldre les problemàtiques que considera especialment sensibles. En aquest sentit, destaquem la necessitat de fer un anàlisi del pressupost vinculat als següents aspectes:

- Objectius de Desenvolupament Sostenible 2030.
- Anàlisi del pressupost amb visió de gènere i d'edat
- Anàlisi des de perspectiva de la lluita contra el canvi climàtic, per la minimització de residus i la descarbonització.
- Anàlisi d'impacte de les polítiques i avaluació de la seva eficàcia i eficiència.

Aquests eixos són cabdals per a aconseguir gaudir d'una ciutat sostenible, igualitària i socialment cohesionada.

En aquestes visions transversals del pressupost, el CESB valora de forma positiva els 185,5 milions d'euros de despesa corrent destinats als ODS8 (Treball digne i creixement econòmic) i ODS 9 (Indústria, Innovació i Infraestructures) i considera que cal continuar amb l'increment de despesa en aquests objectius amb impacte directe en la recuperació, que hores d'ara representen el 7,6% de la despesa. Igualment es valora positivament els 111,2 milions d'euros d'inversió vinculats als ODS8 i ODS9, que representen el 27,5% de la despesa prevista del Pla d'Inversions Municipal PIM.

Sobre els trets generals del pressupost

El CESB constata que el pressupost consolidat per al 2022, segons allò que estableix la LOEPSF, es xifra amb un total de 3.648,6 milions d'euros, amb uns ingressos no financers de 3.135,5 milions d'euros i unes despeses no financeres de 3.522 milions d'euros. Comprèn els pressupostos de l'Ajuntament i els dels organismes autònoms locals i les entitats dependents (entitats públiques empresarials, societats mercantils amb participació majoritària i consorcis) que presten serveis públics i produeixen béns que no es financen majoritàriament amb ingressos comercials. D'altra banda, seguint els criteris de la Llei reguladora de les hisendes locals (LRHL), que inclou els pressupostos de l'Ajuntament, els organismes públics anteriors i també les societats mercantils amb capital íntegrament municipal (inclou, per tant, BSM i PMH), l'import consolidat total segons la LRHL és de 3775,3 milions d'euros, amb uns ingressos no financers de 3.336,4 milions d'euros i unes despeses no financeres de 3.629,1 milions d'euros.

El CESB constata que el pressupost total de l'Ajuntament per al 2022, en termes de comptabilitat pressupostària, ascendeix a 3.406,2 milions d'euros. El volum previst d'ingressos no financers és de 3.103,2 milions d'euros, dels quals 2.924,9 són ingressos corrents i 178,3 són ingressos de capital. Els ingressos no financers del 2022 augmenten en un 6,2% en relació a les previsions inicials del 2021.

Les despeses no financeres assoleixen una magnitud de 3.283,0 milions d'euros, un 5,6% majors en comparació amb els crèdits definitius del pressupost inicial 2021 (PI2021 en endavant). Les despeses corrents se situen en 2.529,6 milions d'euros (incloent el fons de contingència), un 3,8% superiors al PI2021. Les despeses de capital (inversions) es xifren en 753,4 milions d'euros, un 12,2 % més respecte al PI2021. Les despeses relatives a la càrrega del deute (principalment interessos) suposen per al 2022 un volum de 15,8 milions d'euros, un 1,0% inferiors respecte al PI2021.

En el projecte de pressupost 2022 es preveu obtenir un dèficit (o necessitat de finançament) de 218,6 milions d'euros en termes del Sistema Europeu de Comptes (SEC) i sector administració pública de l'Ajuntament de Barcelona (d'acord amb la LOEPSF). L'estalvi brut (ingressos corrents menys despeses corrents) en termes SEC se situa en un 11,0%, fet que permet comptar amb una política inversora pròpia per part de l'Ajuntament. El volum d'endeutament previst es mostra encara moderat (967,8 milions d'euros), suposant aquest el 31,7 % dels ingressos corrents del 2022 en termes SEC.

El CESB considera adequada l'evolució d'augment d'un 4,2% del pressupost municipal en l'actual context econòmic i social de la ciutat, fonamentada amb l'increment dels ingressos per transferències corrents i de capital provinents d'altres administracions i destinades bàsicament a l'augment de la inversió.

El CESB valora positivament que malgrat l'augment del nivell d'endeutament previst, de 150 milions d'euros, aquest es situï en un percentatge molt inferior al límit que determina la llei, mantenint unes finances equilibrades i sostenibles a mig termini, tal i com mostren els indicadors de solvència aplicables en els procediments de tutela financera (estalvi net positiu, romanent de tresoreria per a despeses generals de signe positiu, deute viu no superior al 110% dels ingressos corrents i període mitjà de

pagament global a proveïdors no superior a 30 dies) malgrat la suspensió per a 2020 a 2022 de les regles fiscals de la LOEPSF.

També considerem encertat l'esforç de gestió per fer els pagaments als proveïdors a 30 dies a partir de la data de presentació de la factura, ja que és una mesura que afavoreix la liquiditat de les empreses. En aquest sentit, valorem el compromís de l'Ajuntament de pagar directament els subcontractistes quan l'empresa guanyadora d'un concurs municipal presenti problemes de morositat, d'acord amb la Llei de contractes del sector públic derivada de la transposició de diferents normatives europees.

D'altra banda, i tal com hem expressat en anteriors dictàmens, considerem adequada la inclusió de clàusules socials en el marc de la contractació pública, per tal de contribuir a impulsar una ocupació de qualitat.

Sobre els Ingressos

Quant a les valoracions que fem respecte als impostos locals i les taxes, que conformen la tributació sobre la que l'Ajuntament té competències, es remetem al capítol de valoracions del dictamen del CESB sobre el projecte d'Ordenances Fiscals 2022.

El CESB lamenta la tardança en la clarificació de la conflictivitat jurídica al voltant de l'Impost d'Increment dels Valors de Naturalesa Urbana, conegut com Plusvàlua, i mostra la seva preocupació sobre els efectes que la nova regulació ha de tenir en les finances locals així com demana la celeritat en la resolució dels recursos oberts que afecten a ciutadans i empreses

El CESB reitera un cop més la seva demanda de solucionar definitivament la qüestió del finançament local. Considerem poc eficient que la principal partida d'ingressos, la de transferències corrents de l'Estat, tingui un alt component d'incertesa i variabilitat, fet que dificulta la planificació i gestió dels pressupostos locals. Instem a l'Ajuntament a obrir línies de diàleg amb l'Administració de l'Estat per reduir aquest grau d'incertesa sobre el seu finançament.

Sobre les Despeses

Les **despeses no financeres** (capítols 1 a 7) per al 2022 augmenten en seu volum en un 5,6% respecte a les previsions inicials del pressupost 2021. La despesa corrent té un increment del 3,8% envers els crèdits inicials del pressupost 2021.

El CESB constata augments superiors a la mitjana en la compra de bens i serveis relatius a la Neteja i Recollida de Residus Sòlids (11,7%), Manteniment vies públiques, xarxa aigües residuals, xarxa enllumenat, (18,6) i de les transferències a famílies i institucions sense finalitat de lucre en les polítiques de despesa de Seguretat i Mobilitat Ciutadana (55,7%), Benestar Comunitari (50%), Medi Ambient (124,4%), Educació (112%) i altres actuacions de caràcter econòmic (205,1%).

El CESB destaca igualment increment superiors a la mitjana en les transferències corrents a Organismes Autònoms, Entitats Públiques Empresarials i Societats Mercantil dependents de l'Ajuntament, en particulars l'IM de Serveis Socials (5,8%) i Barcelona Activa (10,7%)

El projecte de pressupost 2022 concentra principalment la despesa en les polítiques de caràcter social, que inclouen els Serveis socials i la promoció social (14,6%), Cultura (6,6%) i Educació (5,7%) i les polítiques de de Benestar comunitari (“serveis urbans”, neteja, gestió de residus i enllumenat principalment, un 14,3 % del total), i de Seguretat i mobilitat ciutadana (13,9%). Quant a importància pel que fa al volum de recursos corrents destinats, també destaquen altres polítiques com els Serveis de caràcter general (administració i organització municipal, informació i atenció al ciutadà i participació) (excloent el fons de contingència general el 9,1%) i el Transport públic (7,4 %)

Pel que fa a les **despeses de capital** (capítol 6 Inversions reals i capítol 7 Transferències de capital) la dotació de recursos prevista per al projecte de pressupostos 2022 és de 753,4 milions d’euros. Les inversions reals (706,1 milions d’euros), són aquelles que, a la seva finalització, s’activen a l’inventari municipal i les transferències de capital (47,3 milions d’euros) són aquelles aportacions de recursos que es fan arribar a un destí concret, sense que hi hagi un retorn directe per l’Ajuntament i que s’han de fer servir per part de tercers per a fer inversions. Junt amb les inversions pressupostades a l’Institut Municipal d’Habitatge i Rehabilitació de Barcelona i la Societat Barcelona Serveis Municipals, la inversió total ascen a 903,1 milions d’euros, la qual cosa representa un increment conjunt del 13,5% respecte l’any 2021.

Aquestes despeses de capital inclouen 253,4 milions d’euros de projectes acollits al programa europeu Next Generation, El CESB valora com a molt rellevant la inclusió d’aquests fons -dels quals hi ha previst uns ingressos de 150 milions d’euros) i demana la més àmplia participació i concertació en els objectius i formes d’implementació assegurant un impacte positiu en l’activitat econòmica i l’ocupació a la ciutat.

I.2. De caràcter específic ¹

Sobre la cohesió social

S’observa que les polítiques relacionades amb la cohesió social absorbeixen bona part de la despesa corrent. Aquestes polítiques resulten especialment necessàries per reduir les desigualtats, evitar el risc de fractura social i aconseguir una ciutat cohesionada, segura i atractiva per viure i treballar.

El CESB considera de forma positiva l’augment de 59,8 milions d’euros i 0,8 punts percentuals sobre el total de la despesa en política de serveis socials, en el camí assenyalat en el dictamen anterior.

Es considera imprescindible l’impuls de les polítiques d’habitatge, que haurien d’incloure, entre altres mesures, la creació d’un parc d’habitatges de lloguer amb preus assequibles per fer front a qüestions com l’emancipació del jovent, els desnonaments, les situacions d’emergència habitacional i de persones sense sostre.

¹ S’inclou a l’Annex una comparativa de la despesa per programes en els pressupostos inicials de 2021 i 2022

Tot i l'esforç de 27,65 milions d'euros que destina el pressupost municipal a l'habitatge, aquest increment de 2,3 milions en relació al pressupost inicial de 2021, el CESB el considera insuficient donat l'impacte de la situació actual de l'habitatge en el benestar i la cohesió socials.

Quant a la mobilitat, estan en curs actuacions per a la millora de la xarxa de rodalies i metro i tram, la reordenació dels horaris i espais de càrrega i descàrrega per tal d'aconseguir reduir l'ús del transport privat, i per tant la contaminació i la saturació de les vies d'accés a la ciutat. La participació dels agents econòmics i socials, així com d'altres institucions ciutadanes i socials, garantiria el consens que aquestes polítiques requereix.

En aquest sentit, el CESB valora de forma positiva l'augment de 70 milions d'euros i 1,8 punts percentuals l'augment en la despesa corrent de la política de Transport públic, redreçant allò que reclamava en el dictamen anterior.

Tal i com mostrar la seva preocupació en dictàmens anteriors, enguany el CESB valora de forma positiva el manteniment de les tarifes del transport públic per part de les autoritats competents.

Sobre les polítiques d'ocupació i suport al desenvolupament de l'activitat econòmica (comerç, turisme i pimes)

En el marc de l'enfortiment de la concertació i la participació dels agents socials i econòmics de la ciutat, les polítiques actives d'ocupació han de servir per incentivar l'ocupació de qualitat per situar-nos en els paràmetres similars als europeus. En aquest sentit l'estabilitat laboral de les persones que presten un servei directe a la ciutadania és un factor determinant per la qualitat de l'atenció i una garantia de benestar i cohesió social

El pressupost municipal presenta increments molt notables en els subprogrames de comerç i suport a l'ocupació. El CESB valora de forma positiva aquest fet i reitera la posició manifestada en anteriors dictàmens en el sentit que es tracta d'unes actuacions prioritàries en l'actual situació del mercat de treball i d'efectes de la crisi associada a la pandèmia

En concret, el subprograma de comerç té un augment de 18,4 milions d'euros (un +84%, amb un augment molt important de la inversió) i el de suport a l'ocupació de 8,6 milions d'euros (un +22%).

Sobre les despeses de capital

El CESB valora que el pressupost municipal 2022 inclogui un augment notable de dotació significativa de despeses de capital, ja que suposen un impacte positiu en l'activitat econòmica de la ciutat. El CESB recomana que les inversions considerin els objectius de reactivació econòmica, cohesió social i regeneració urbana de forma equilibrada, per tal de beneficiar tots els barris i districtes de la ciutat, i tinguin present la creació d'ocupació de qualitat com a una prioritat transversal.

Barcelona, 16 de desembre de 2021

José A. Fernández Manrique
Secretari general del CESB

Vistiplau
Francesc Castellana Aregall
President del CESB

ANNEX:

Evolució i pes de les polítiques de despesa en els pressupostos inicial 2021 i 2022						
Polítiques de despesa	PI 2021	% sobre despesa	PI22	% sobre despesa	2022-2021	
					Abs.	Punts percentuals
1 DEUTE PÚBLIC	108,88	3,35%	98,72	2,90%	-10,163	-0,45
13 SEGURETAT I MOBILITAT CIUTADANA	343,40	10,56%	361,84	10,62%	18,44	0,07
15 HABITATGE I URBANISME	578,20	17,77%	572,93	16,82%	-5,275	-0,95
16 BENESTAR COMUNITARI (SERVEIS URBANS)	340,90	10,48%	365,17	10,72%	24,265	0,24
17 MEDI AMBIENT	71,60	2,20%	69,58	2,04%	-2,022	-0,16
21 PENSIONS	0,30	0,01%	0,26	0,01%	-0,037	0,00
23 SERVEIS SOCIALS I PROMOCIÓ SOCIAL	361,60	11,12%	406,37	11,93%	44,765	0,82
31 SANITAT	22,60	0,69%	29,47	0,87%	6,867	0,17
32 EDUCACIÓ	149,40	4,59%	161,97	4,76%	12,574	0,16
33 CULTURA	180,20	5,54%	220,63	6,48%	40,43	0,94
34 ESPORT	26,70	0,82%	26,89	0,79%	0,193	-0,03
43 COMERÇ, TURISME I PETITES I MIJANES EMPRESES	94,60	2,91%	122,11	3,58%	27,506	0,68
44 TRANSPORT PÚBLIC	202,90	6,24%	273,61	8,03%	70,71	1,80
46 INVESTIGACIÓ, DESENVOLUPAMENT I INNOVACIÓ	1,60	0,05%	1,59	0,05%	-0,013	0,00
49 ALTRES ACTUACIONS DE CARÀCTER ECONÒMIC	44,50	1,37%	41,88	1,23%	-2,62	-0,14
91 ÒRGANS DE GOVERN	33,80	1,04%	33,89	1,00%	0,094	-0,04
92 SERVEIS DE CARÀCTER GENERAL	354,98	10,91%	313,44	9,20%	-41,544	-1,71
93 ADMINISTRACIÓ FINANCERA I TRIBUTÀRIA	219,18	6,74%	181,07	5,32%	-38,106	-1,42
94 TRANSFERÈNCIES A ALTRES ADMINISTRACIONS	117,90	3,62%	124,81	3,66%	6,914	0,04
TOTAL DESPESA NO FINANCERA	3253,24		3406,22			

Font: Elaboració pròpia en base als Llibres Verds pressupostos municipals. Dades en milions d'euros